

Eekhrn zkt eekhrn

David Sedaris

Eekhrn zkt eekhrn

EEN KLEIN BESTIARIUM

Illustraties van Ian Falconer

Vertaald uit het Amerikaans door Irving Pardoen

Lebowski Publishers, Amsterdam 2010

Oorspronkelijke titel: *Squirrel Seeks Chipmunk*
Oorspronkelijk uitgegeven door: Little, Brown and Company
© David Sedaris, 2010
© Illustraties binnenwerk: Ian Falconer, 2010
© Vertaling uit het Amerikaans door: Irving Pardoën, 2010
© Nederlandse uitgave: Lebowski Publishers, Amsterdam 2010
Omslagontwerp: Dog and Pony, Amsterdam
Typografie: Michiel Niesen, ZetProducties, Haarlem

ISBN 978 90 488 0665 2

NUR 302

www.davidsedaris.nl

www.lebowskipublishers.nl

Lebowski Publishers is een imprint van Dutch Media Uitgevers bv

De personages en gebeurtenissen in dit boek zijn fictief.
Elke gelijkenis met bestaande personen, levend of dood,
is onbedoeld en berust op toeval.

Voor mijn zus Gretchen

Inhoud

De poes en de baviaan	11
Gele zangers op de trek	15
Eekhrn zkt eekhrn	19
De pad, de schildpad en de eend	24
De berin die geen moeder had	29
De muis en de slang	39
Ooievaars als ouders	45
De trouwe Ierse setter	54
De kraai en het lam	65
De zieke en de gezonde rat	71
De koe en de kalkoen	77
Het waakzame konijn	85
De verstandige bruine kip	91
De papegaai en het hangbuikzwijn	97
Hallo, kat	107
De rouwende uil	113

Oorspronkelijke titel: *Squirrel Seeks Chipmunk*
Oorspronkelijk uitgegeven door: Little, Brown and Company
© David Sedaris, 2010
© Illustraties binnenwerk: Ian Falconer, 2010
© Vertaling uit het Amerikaans door: Irving Pardoën, 2010
© Nederlandse uitgave: Lebowski Publishers, Amsterdam 2010
Omslagontwerp: Dog and Pony, Amsterdam
Typografie: Michiel Niesen, ZetProducties, Haarlem

ISBN 978 90 488 0665 2

NUR 302

www.davidsedaris.nl
www.lebowskipublishers.nl

Lebowski Publishers is een imprint van Dutch Media Uitgevers bv

lebowski

Dit boek is ook leverbaar als e-book:
ISBN 978 90 488 0666 9

‘Ik drink tot ik genoeg heb gehad, en dan ga ik van tafel. Altijd al gedaan.’

‘Nou, dat is slim. Maar niet iedereen hier in de buurt doet dat.’ De baviaan pikte een vlo van de kop van de poes en stak die behoedzaam tussen haar tanden. ‘Zo was ik laatst op een bruiloft – afgelopen zaterdag was het, geloof ik. Een stel moeraskonijnen dat trouwde – je zult het wel gehoord hebben.’

De poes knikte.

‘Nou hou ik wel van een kerkdienst, maar dit was zo’n toestand waarbij ze zelf hadden mogen opschrijven wat ze elkaar zouden beloven. Geen van beiden had ooit een pen in handen gehad, maar ineens waren het zogenaamd dichters, weet je wel. Alsof je het alleen daarmee redt, met verliefdheid.’

‘Mijn man en ik hebben ook onze eigen geloften geschreven,’ zei de poes defensief.

‘Natuurlijk deden jullie dat,’ zei de baviaan, ‘maar jullie hadden waarschijnlijk iets te zeggen. Bij jullie was het niet zoals bij die moeraskonijnen, die er maar over doorzeurden dat hun liefde net een jong boompje was of zoiets idioots. En voortdurend stond daar opzij zo’n eekhoorn te plukken aan een harp – ik geloof tenminste dat het dat was.’

‘Ik heb op mijn huwelijk ook harp laten spelen,’ zei de poes, ‘en dat was prachtig.’

‘Dat wil ik graag geloven, maar jij had waarschijnlijk een beroepsmusicus ingehuurd, iemand die écht kon spelen. Ik denk niet dat die eekhoorn ooit van haar leven les heeft gehad. Ze zat maar aan die snaren te trekken, alsof ze er kwaad op was.’

‘Nou, ze zal zeker haar best wel hebben gedaan,’ zei de poes.

De baviaan knikte en glimlachte zoals iemand in de dienstverlenende sector dat hoort te doen. Ze had een verhaal willen vertellen over een dronken moeraskonijn, de broer van de bruidegom op de bruiloft van vorige week, maar dat leek nu geen zin te hebben, althans niet bij deze klant. Wat ze ook zei, de poes was het er niet mee eens, en als het haar niet lukte om iets gemeenschappelijks te vinden, kon ze haar fooi wel verge-

ten. ‘Weet je,’ zei ze, terwijl ze een korstje van de hals van de poes verwijderde, ‘ik heb een hekel aan honden. Ik kan ze gewoon niet uitstaan.’

‘Waarom begin je daarover?’ vroeg de poes.

‘Het schoot me ineens te binnen,’ zei de baviaan. ‘Er kwam hier gisteren een soort bastaardspaniël binnenlopen die vroeg om shampoo, maar ik heb hem de deur gewezen. Ik zei: “Het kan me niet schelen hoeveel geld je hebt, ik praat niet met iemand die zijn eigen reet likt.” Maar al op het moment dat ze het zei, besepte ze haar fout.’

‘Nou, daar is toch niks mis mee?’ protesteerde de poes. ‘Het is goed om een schone anus te hebben. Ik lik de mijne minstens vijf keer per dag.’

‘En dat waardeer ik in je,’ zei de baviaan, ‘maar jij bent geen hond.’

‘Hoe bedoel je?’

‘Bij een poes heeft het iets... chics,’ zei de baviaan. ‘Een poes doet dat elegant, maar een hond... Nou ja, je weet hoe ze er dan bij zitten, met hun poten helemaal gespreid.’

‘Tja,’ zei de poes. ‘Misschien heb je daar wel een punt.’

‘En dan loopt het water uit hun bek en kwijlen ze overal op, en wat ze niet nat maken, kauwen ze kapot.’

‘Ja, dat doen ze.’ De poes grinnikte, en de baviaan ontspande zich en begon in haar geheugen te zoeken naar lasterpraatjes over honden. De collie, de Duitse herder en de bastaardspaniël die ze zogenaamd had weggestuurd, waren echter allemaal goede vriendinnen en trouwe klanten van haar. Maar kon het kwaad om te doen alsof dat niet zo was en de subtiele grens te overschrijden tussen een reet likken en daar eens helemaal in kruipen?

Gele zangers op de trek

Het vrouwtje van de gele zanger zei vaak dat met haar alles in orde was totdat ze Brownsville passeerden. ‘En toen – *wam!*’ zei ze tegen vrienden en bekenden. ‘Ik weet niet of het de lucht is of wat dan ook, maar elke keer als we daar tijdens onze trek langskomen, moet ik stoppen en verschrikkelijk kotsen.’

‘Dat doet ze inderdaad,’ grinnikte haar man dan.

‘Ik heb maar een uurtje of twee rust nodig om er weer helemaal bovenop te komen, maar is dat niet gek? Nooit is het eens bij Olmito of Bayview of Indian Lake, maar bij Brownsville. Elke keer is het weer bij Brownsville.’

De vogels met wie ze sprak deden hun best om meelevend of in elk geval geïnteresseerd te lijken. ‘Hmm,’ zeiden ze, of: ‘Brownsville, daar woont nog een neef van me, geloof ik.’

Via het zuidelijkste puntje van Texas vloog het stel altijd over Mexico Midden-Amerika in. ‘Mijn familie overwintert al zolang als ik me kan herinneren in Guatemala,’ verklaarde het vrouwtje van de zanger dan. ‘Elk jaar komen we daar met tienduizenden, je kunt de klok erop gelijk zetten. Maar denk je dat die Spaanssprekende vogels ooit moeite doen om Engels te leren? Van hun leven niet!’

‘Het is echt verschrikkelijk,’ zei haar man dan.

‘Nou ja, het is ook wel grappig,’ zei zijn vrouw nadrukkelijk. ‘Verschrikkelijk en grappig tegelijk. Zo vroeg ik een keer aan een Guatemalteeks vogeltje: “*Don de estas las gran des mos cas de cab essa?*”’

Hier keken haar toehoorders van op, in verwarring en behoorlijk onder de indruk. ‘Wacht eens, spreek jij dat koeterwaals?’

‘Ach, ik heb hier en daar wat opgepikt,’ zei het vrouwtje van de gele zanger dan op haar nonchalante manier. ‘Ik bedoel, echt, je hebt toch geen keus? En ik geloof dat ik wel een snelle leerling ben. Dat heb ik tenminste horen zeggen.’

‘Ze is geweldig in talen,’ schepte haar man dan op, en vervolgens hief zijn vrouw bij wijze van tegenwerping een vleugel op: ‘Nou, niet altijd, hoor. In dit specifieke geval bijvoorbeeld, dacht ik dat ik had gevraagd waar de grote paardenvliegen waren. Een redelijke vraag, maar in plaats van *cab ajo*, wat “paard” betekent, had ik *cab essa* gezegd. Wat ik in werkelijkheid had gevraagd, was dus: “Waar zijn de grote kopvliegen?”’

In de overtuiging dat het verhaal hiermee afgelopen was, lachten de toehoorders dan beleefd. ‘Kopvliegen! Nee, die is goed!’

‘Nee nee, wacht even,’ zei het vrouwtje van de gele zanger dan. ‘Dus dat Guatamalteeke vogeltje maakte een gebaar dat ik hem moest volgen naar het struikgewas. Dat deed ik, en toen kwam ik op een terrein waar iets van driehonderd koppen in de middagzon lagen te vergaan. Elk met een stuk of vijftig vliegen erop. En dan bedoel ik echt grote vliegen, zo groot als walnoten, stuk voor stuk.’

‘O, mijn god,’ zeiden de toehoorders dan. ‘Rottende koppen met vliegen erop?’

‘O, maar het waren geen vogelkoppen, hoor,’ stelde het vrouwtje van de gele zanger hen dan gerust. ‘Het waren hoofden van mensen, geweest althans. De lappen vlees hingen erbij, en de haren zaten in de war, met stukjes drab erin. Ik weet niet wat ze met de lichamen gedaan hadden, verbrand misschien. En vervolgens hadden ze de hoofden gebruikt om er een muur van te maken.’

‘Eigenlijk leek het meer een toonbank,’ zei haar man dan.

Wis en waarachtig was het een muur, maar wat moest je doen? Aan iedereen vragen of ze hun oren dicht wilden stoppen terwijl jij en je belachelijke partner – die van zijn leven nog nooit een toonbank had gezien, alleen misschien weleens een

foto van een toonbank – een halfuur tegen elkaar stonden te schreeuwen? Nee, het was het beste om er maar luchtigjes overheen te praten.

‘Nou, wij zagen dus die muur van mensenhoofden voor ons, die toonbank als je wilt, en toen wilde ik zeggen: “Het stinkt hier op dit plekje als de hel,” maar wat ik in werkelijkheid zei was...’ En op dit moment – ze had het niet meer van het lachen – gaf ze het stokje over aan haar man.

‘Wat ze in werkelijkheid tegen dat Guatemalteekse vogeltje zei, was: “Mijn plekje stinkt als de hel.” Niet te geloven, hè? Dat is mijn maatje, dames en heren, of, zoals we haar ten zuiden van de grens noemen: “Mijn stinkerdje”!’

De toehoorders barstten in lachen uit, en de gele zangers, het mannetje en het vrouwtje, genoten van de sensatie hun publiek te hebben verschalkt. Dit was de beloning voor de drie maanden per jaar die ze in een achterlijk land doorbrachten. En als het licht op een bepaalde manier viel en het lachen een hoogtepunt bereikte en overging in een harmonieus klinkend lied, woog dat bijna op tegen alles wat ze te verduren hadden gehad – al die keren dat ze buikgriep hadden gehad bijvoorbeeld, en al die keren dat jij en je partner door die vreemde cultuur niet dichter bij elkaar werden gebracht, maar integendeel nog meer van elkaar vervreemd raakten en je je nog eenzamer en veracht voelde dan je toch al was.

Nu ze weer in hun element waren, opereerden de twee gele zangers als een goed op elkaar ingespeeld duo. ‘En als je iets grappigs wilt meemaken, moet je eens proberen daar een klus gedaan te krijgen,’ zei de man dan, wat een inleiding was op tal van hilarische verhalen over luie inboorlingen, hoe lomp ze waren en hoe achterlijk en bijgelovig. Dat riep dan weer de vraag op waarom je daar überhaupt naartoe zou gaan. Waarom niet overwinteren in Florida, zoals iedereen? De gele zangers verkondigden dan dat Midden-Amerika ondanks de incompetentie, ondanks taalbarrières en afgehakte hoofden, op zijn eigen, unieke manier zo prachtig was.

Eekhrn zkt eekhrn

Toen de gewone eekhoorn en de wangzakeekhoorn twee weken iets met elkaar hadden, bleken ze geen onderwerp van gesprek meer te hebben. Eikels, parasieten, de onverbiddeijk naderende herfst – deze onderwerpen hadden ze al in het eerste uur van hun samenzijn afgehandeld, waarna ze elkaar buiten adem en met koppen als boeien hadden aangekeken. Twee keer hadden ze een lang gesprek gevoerd over honden, waarbij ze elk getuigd hadden van hun algemene afkeer ervan en zich hadden afgevraagd wat zij van het leven zouden vinden als iemand twee keer per dag een bord eten voor hun neus zou neerzetten. ‘Ze zijn verwend tot op het bot, daar komt het op neer,’ had de eekhoorn gezegd, en de wangzakeekhoorn had haar pootje op het zijne gelegd en gezegd: ‘Zo is het maar net. Eindelijk iemand die het echt snapt.’

Vrienden hadden gewaarschuwd dat hun liefde geen toekomst had, maar steeds waren ze ervan overtuigd dat de sceptici niet alleen ongelijk hadden, maar gewoon jaloers waren. ‘Zij zullen nooit begrijpen wat wij met elkaar hebben,’ zei de eekhoorn dan, waarna ze samen stil bij elkaar bleven zitten, hopen op een vloedgolf of een gewerschot – wat dan ook, als het maar gespreksstof opleverde.

Toen ze op een avond in een barretje zaten dat gerund door een paar uilen, sloeg de eekhoorn na een lange stilte met de vlakke hand op tafel. ‘Weet je waar ik van hou?’ zei hij. ‘Ik hou van jazz.’

‘Dat wist ik niet,’ zei de wangzakeekhoorn. ‘Mijn god, jazz!’ Ze had geen idee wat jazz was, maar was bang dat het stom zou klinken als ze ernaar vroeg. ‘Wat voor soort precies?’ vroeg ze, in de hoop dat zijn antwoord meer duidelijkheid zou verschaffen.

‘Nou, alle soorten, eigenlijk,’ zei hij. ‘Vooral de vroegere.’

‘Ik ook,’ zei ze, en toen hij haar vroeg waarom, zei ze dat de latere soorten naar haar smaak gewoon te laat waren. ‘Bijna alsof ze overrijp zijn of zo. Snap je wat ik bedoel?’

Toen reikte de gewone eekhoorn voor de derde keer dat ze elkaar kenden over tafel en pakte haar pootje.

Bij thuiskomst die avond wekte de wangzakeekhoorn haar zus, met wie ze de kamer deelde. ‘Luister eens,’ fluisterde ze. ‘Je moet me iets uitleggen. Wat is jazz?’

‘Waarom vraag je dat aan mij?’ zei haar zus.

‘Dus jij weet het ook niet?’ vroeg de wangzakeekhoorn.

‘Ik heb niet gezegd dat ik het niet weet,’ zei de zus. ‘Ik vroeg waarom je dat aan mij vraagt. Heeft het iets te maken met die eekhoorn?’

‘Misschien,’ zei de wangzakeekhoorn.

‘Nou, ik ga het vertellen, hoor,’ kondigde de zus aan. ‘Met een morgenochtend, want dit heeft nou lang genoeg geduurd.’ Ze sloeg op haar kussen van mos en legde haar hoofd er weer op. ‘Ik heb je weken geleden al gewaarschuwd dat dit geen toekomst had, en nu zet je hier de boel op stelten. Je komt midden in de nacht aan om me met die smerige geheimpjes van je wakker te maken. Jazz nog wel. Wacht maar tot moeder hiervan hoort.’

De wangzakeekhoorn lag die nacht wakker en stelde zich voor wat haar de volgende ochtend allemaal voor onaangenaams te wachten zou staan. Stel je voor dat jazz bij eekhoorns geheimtaal was voor iets verschrikkelijks, anale seks bijvoorbeeld. ‘O, ik ook,’ had ze gezegd, en zo gretig! Misschien was het minder erg, iets in de trant van communisme of waarzegge-

rij, onderwerpen waar wel over gesproken werd, maar die bijna nooit in praktijk werden gebracht. Maar steeds als ze dacht dat ze wat rustiger was geworden, schoot haar weer een nieuwe mogelijkheid te binnen, de ene nog verschrikkelijker dan de andere. Jazz was het vlees van een dood lichaam waar de maden uit kropen, het was het korstje op een ontstoken oog, het was een ander woord voor rituele zelfmoord. En zij had beweerd dat ze ervan hield!

Jaren later, toen ze het allemaal wat beter kon overzien, besefte ze dat ze die eekhoorn nooit echt had vertrouwd – hoe waren anders al die afschuwelijke fantasieën te verklaren? Als hij een wangzakeekhoorn was geweest, zelfs een harde jongen, zou ze hebben gedacht dat jazz iets bekends was, een soort wortel bijvoorbeeld, of misschien een bepaald kapsel. Haar zus was ook helemaal niet behulpzaam geweest. Geen van haar familieleden, trouwens. ‘Het is niet dat ik iets tegen eekhoorns op zich heb,’ had haar moeder gezegd. ‘Maar deze... Nou ja, hij bevalt me gewoon niet.’ Na aandringen had ze wat meer gezegd, met name dat zijn nagels naar haar smaak te lang waren. ‘Een zeker teken van ijdelheid,’ had ze gewaarschuwd. ‘En nou ook nog dat gedoe met die jazz.’

Dat had de deur dichtgedaan. Na die slapeloze nacht had de moeder van de wangzakeekhoorn haar gedwongen met hem te breken.

‘Tja,’ had de eekhoorn verzucht, ‘dan kunnen we het verder wel vergeten, denk ik.’

‘Dat denk ik ook,’ had de wangzakeekhoorn gezegd.

Een paar dagen later was hij stroomafwaarts vertrokken, en sindsdien had ze nooit meer iets van hem vernomen.

‘Het is geen groot verlies,’ vond haar zus. ‘Een meisje hoort niet in die bewoordingen te worden toegesproken, zeker niet door types als hij.’

‘Amen,’ had haar moeder eraan toegevoegd.

Uiteindelijk had de wangzakeekhoorn iemand anders ont-

moet, en toen ze veilig en wel getrouwd was, had haar moeder geopperd dat jazz misschien een tak van de geneeskunde was die niet helemaal legitiem was – zoiets als chiropraxie. Haar zus meende van niet en dacht dat het waarschijnlijk een springbeweging of zo was, waarna ze haar stoel van tafel schoof en haar mollige benen in de lucht wierp. ‘Ach jij,’ had haar moeder gezegd, ‘dat is de cancan,’ waarna ze mee was gaan doen en zelf ook een paar keer haar benen in de lucht had geworpen.

Dat zou de wangzakeekhoorn bijblijven, want ze had nooit geweten dat haar moeder een dansje kon maken of überhaupt enige vrolijkheid kon opbrengen. En zo dachten ook haar eigen kinderen over haar: saai, streng, geketend aan het verleden. Ze had alleen maar jongens, die allemaal gezond waren en van wie er slechts één weleens in moeilijkheden raakte. Hij had de gewoonte om op het verkeerde moment op de verkeerde plaats te zijn, maar hij had een goed hart, en de wangzakeekhoorn wist zeker dat met hem alles uiteindelijk op zijn pootjes terecht zou komen. Haar echtgenoot dacht dat ook, en hij is gestorven in de wetenschap dat hij gelijk had.

Een maand of twee nadat hij was overleden, had ze aan deze zoon gevraagd wat jazz was, en toen hij zei dat het een soort muziek was, wist ze instinctief dat hij de waarheid sprak. ‘Is het slechte muziek?’ had ze gevraagd.

‘Nou, wel als het slecht gespeeld wordt,’ had hij gezegd. ‘Anderen is het best aardig.’

‘En is die muziek door eekhoorns uitgevonden?’

‘Mijn god, nee,’ zei hij. ‘Hoe kom je daar nou bij?’

De wangzakeekhoorn streek over haar bruinwitte snuit. ‘Zomaar,’ zei ze. ‘Gewoon een gokje.’

Toen haar snuit meer wit was dan bruin, vergat de wangzakeekhoorn dat zij en de eekhoorn niets hadden gehad om over te praten. Ze vergat ook wat ‘jazz’ precies was en identificeerde het woord met al het moois dat ze had nagelaten te waarderen:

hoe warme regen smaakt, de geur van een baby, het geraas van de gezwollen rivier die langs haar boom stroomt, steeds verder, tot in het oneindige.